

WERKEN ALS KUNSTENAAR IN EEN ZELFSTANDIG BIJBEROEP

Michael Van den Eynde
17 oktober 2016

Overzicht

1. Wie kan opstarten als zelfstandige in bijberoep?
2. Werknemer of zelfstandig statuut
3. Opstartformaliteiten zelfstandige
4. Sociaal Statuut zelfstandige
5. Kostenvergoedingen
 - 5.1. Artistieke prestaties
 - 5.2. Niet artistieke prestaties
6. Inkomsten uit Occasionele prestaties
7. Vergoeding voor exploitatie van auteurs-
of naburige rechten

1. WIE KAN STARTEN ALS ZELFSTANDIGE IN BIJBEROEP?

Voor wie?

- Aantal zelfstandig bijberoepers zit in de lift.
- Statuut is vooral populair bij voltijdse en deeltijdse werknemers met beperkte bijkomende activiteit.
- Ook gepensioneerden en mensen met een uitkering maken er vaak van gebruik.
- Artistieke prestaties kunnen worden uitgeoefend onder een zelfstandig bijberoep.
- Als uitgeoefend naast hoofdberoep, wel vaak hoge belastingdruk.

Voor wie?

- Werknemers: minstens halftijds werken = arbeidscontract van minstens 19 uur per week.
- Vast benoemde leerkrachten: minimum tewerkstelling van 12/20 van een volledige uurrooster.
- Voor ambtenaren: minstens 200 dagen of 8 maanden per jaar werken en totaal aantal gepresteerde uren is minstens gelijk is aan de helft van die van een voltijdse tewerkstelling. Vaak ook toestemming van werkgever nodig.

Voor wie?

- Personen met een ziekte-uitkering, personen met een werkloosheidsuitkering of mensen met een pensioen kunnen onder bepaalde voorwaarden een zelfstandig bijberoep opstarten.
- Ook gehuwden en studenten die zelf geen sociaal statuut uitgebouwd hebben, kunnen onder bepaalde voorwaarden een beperkte zelfstandige activiteit opstarten op basis van de afgeleide sociale rechten van hun partner of ouder.

Voor wie?

- Het zelfstandig bijberoep dient dus steeds te worden bekeken in combinatie met een ander sociaal statuut.
- Het zelfstandig bijberoep wordt vaak als overgang gezien tussen het zelfstandig hoofdberoep of voltijds werknemer zijn.
- Als zelfstandig bijberoep bouwt men in de regel geen pensioenrechten op.
- Dit statuut moet dus doorgaans bekeken worden in het licht van het statuut van werknemer of zelfstandig hoofdberoep of in combinatie met een vervangingsinkomen of pensioen.

2. WERKNEMER OF ZELFSTANDIG KUNSTENAAR?

Artistieke prestatie?

- Definitie:

"de creatie en/of uitvoering of interpretatie van artistieke oeuvres in de audiovisuele en de beeldende kunsten, in de muziek, de literatuur, het spektakel, het theater en de choreografie"

- Interpretatie

- Twijfel: Commissie Kunstenaars

- Uiteindelijke oordeel > rechtbank

Kunstenaarsstatuut

Elke kunstenaar die:

1. artistieke prestaties levert en/of artistieke werken produceert
2. tegen betaling van een loon
3. in opdracht van een natuurlijke persoon of rechtspersoon

wordt vermoed werknemer te zijn.

Kunstenaarsstatuut

- De kunstenaar kan evenwel opteren voor het zelfstandigenstatuut.
- Aantonen van socio-economische onafhankelijkheid.
- Zelfstandigheidsverklaring bij de commissie Kunstenaars.

Kunstenaarsstatuut

Waarom gelijkstelling met werknemer?

- Werknemers hebben een betere sociale bescherming.
- Door te werken als werknemer bouwt men onder meer rechten op een werknemerspensioen op en worden rechten op een werkloosheidsuitkering opgebouwd.
- Werknemers hebben tenslotte recht op minimumloon, gewaarborgd loon, bepaalde rechten vastgelegd in CAO's.

Waarom kiezen voor het zelfstandig statuut?

- Meer mogelijkheden om beroepskosten in te brengen.
- Een zelfstandige kan BTW recupereren.
- Minder hoge sociale bijdragen.
- Bepaalde activiteiten (niet in opdracht) lenen zich niet tot statuut van werknemer (bijv. verkoop schilderijen,...).
- In bepaalde gevallen groter gevoel van werkvrijheid.

Wanneer is het zelfstandig statuut in hoofdberoep interessant?

- Voldoende regelmatig en afdoende hoog inkomen.
- Hoeveel verdienen om rond te komen als zelfstandige?
- Men moet in staat zijn de sociale bijdragen te betalen.
- Eventueel terugvallen op ander sociaal statuut om zelfstandig in bijberoep te worden.
- Eventueel combinatie maken tussen diverse zelfstandige activiteiten om voldoende werk en inkomsten te genereren.

Wanneer is het zelfstandig statuut in bijberoep interessant?

- Een inkomen als hoofdberoep.
- Beperkte inkomsten.
- Veel inkomsten maar onregelmatig of te weinig voor zelfstandig in hoofdberoep.
- Bij artistieke prestaties combinatie met werkloosheidsuitkering mogelijk.

Werknemer vs. Zelfstandige: sociale zekerheidsbijdragen

Werknemer :

- Werkgeversbijdrage:
min. 32,44% bovenop bruto loon
- Werknemersbijdrage:
13,07% van brutoloon

Werknemer vs. Zelfstandige: sociale zekerheidsbijdragen zelfstandige

Zelfstandige in hoofd- en bijberoep

- Bijdragepercentage zelfstandigen in hoofdberoep en in bijberoep voor 2016: 21,5%. In 2017 wordt dat 21%, en in 2018 uiteindelijk 20,5%.
- Voor 2016 dus 21,5% van het gedeelte van de geherwaardeerde beroepsinkomsten van het refertejaar dat 56.182,45 euro niet overschrijdt.
- Zelfstandigen genieten voor hun eerste jaar sowieso van een gunsttarief van 20,5%.
- De sociale bijdragen zijn gelijk aan 14,16% op het gedeelte van de geherwaardeerde beroepsinkomsten van het refertejaar hoger dan 56.182,45 euro zonder 82.795,16 euro te overschrijden.
- Op de geherwaardeerde beroepsinkomsten boven 82.795,16 euro betaal je geen sociale bijdragen meer.
- Voorlopige berekeningsbasis = 3 jaar voordien, maar sociale bijdragen worden nadien herbekeken op basis jaar van inkomsten zelf.

Werknemer vs. Zelfstandige: sociale zekerheidsbijdragen zelfstandige

Zelfstandige in hoofd- en bijberoep

Dit zijn de voorlopige minimum kwartaalbijdragen voor een zelfstandige in hoofd- en bijberoep voor 2016:

Jaar	hoofdberoep	bijberoep
1	666,80 euro	73,77 euro
2	683,06 euro	75,57 euro
3	699,32 euro	77,37 euro

Werknemer vs. Zelfstandige: sociale zekerheidsbijdragen zelfstandige

Vrijstellingsdrempel zelfstandig bijberoep

Een zelfstandige in bijberoep moet geen sociale bijdragen betalen indien het netto inkomen lager ligt dan 1.439,42 euro per jaar (bedrag inkomstenjaar 2016, jaarlijks geïndexeerd).

Werknemer vs. Zelfstandige: sociale zekerheidsbijdragen

- Een zelfstandige betaalt aanzienlijk minder sociale bijdragen dan een werknemer.
- Een zelfstandige betaalt sociale bijdragen op basis van de inkomsten van drie jaar voordien; problematisch bij sterk schommelende inkomsten.

Werknemer vs. Zelfstandige: personenbelastingen

- Personenbelastingen werknemer en zelfstandige (eenmanszaak) zijn dezelfde %.
- Belastingen (tarief 25 à 50 %) betalen na aftrek van kosten.
 - Twee mogelijkheden:
 - Reële kosten
 - Of forfaitaire kosten (percentage inkomsten)

Werknemer vs. Zelfstandige: rechten

Werknemer:

- Ziekteverzekering
- Gezinsbijslag
- Uitkering bij arbeidsongeschiktheid
- Pensioen
- Arbeidsongevallen & beroepsziekten
- Vakantiegeld
- Werkloosheidsuitkering

Zelfstandige: idem, maar geen:

- Werkloosheidsuitkering
- Arbeidsongevallen & beroepsziekten
- Vakantiegeld

3. OPSTARTFORMALITEITEN ZELFSTANDIG BIJBEROEP

Opstartformaliteiten

1. Aansluiting bij een sociaal verzekeringsfonds

- Uiterlijk op de dag van de start van de zelfstandige activiteit.
- Zoniet, een administratieve boete van € 500 tot € 2.000; ambtshalve aansluiting bij Hulpkas.
- Bij wijzigingen verzekeringsfonds op de hoogte brengen binnen 15 dagen.
Bv. het stopzetten van de beroepsactiviteit.

Opstartformaliteiten

2. Aansluiting bij een ziekenfonds

- Op het ogenblik dat u zich aansluit bij een sociaal verzekeringsfonds.
- Aansluiten bij een ziekenfonds naar keuze.
- Verandering van ziekenfonds in principe steeds mogelijk.

Opstartformaliteiten

3. Betaling van sociale bijdragen

- Zowel een minimum- als een maximumbedrag.
- Elk kwartaal bijdragen betalen aan het sociaal verzekeringsfonds (incl vergoeding voor administratiekosten).
- Oppassen voor laattijdige betaling.

Opstartformaliteiten

4. Aanvraag BTW nummer

- BTW-nummer aanvragen op BTW-kantoor.
- Elk kwartaal BTW doorstorten aan BTW-kantoor.
- Mogelijkheid tot recuperatie BTW.
- Indien omzet lager dan 25.000 EUR mogelijkheid tot vrijstelling BTW

4. SOCIAAL STATUUT ZELFSTANDIGE

Sociaal statuut zelfstandige

De beginnende zelfstandige

- De beginnende zelfstandige kan kiezen voor **“voorlopige bijdragen”**.
- Deze bijdragen worden voor de inkomstenjaren geherwaardeerd d.w.z. in overeenstemming gebracht met de werkelijke beroepsinkomsten van het inkomstenjaar zelf.
- De beginnende zelfstandige doet er goed aan een aangepaste bijdrageregeling uit te werken. Zo vermijden dat later vrij hoge sommen zouden aangerekend worden als gevolg van herberekening.

Zelfstandige in bijberoep: voorwaarden

- Loontrekkend of tewerkgesteld in het onderwijs zonder benoeming: minstens een halftijdse job (min. 19u/week).
- Benoemde onderwijzers: minstens 6/10de van een voltijds werkrooster.
- Ambtenaar: minstens 200 dagen of 8 maanden per jaar werken, werkrooster met minstens een halftijdse job.
- Werkloosheidsuitkering: gemachtigd zijn om uw zelfstandig bijberoep uit te oefenen.
- Ziekteuitkering: minstens 66 % ongeschikt + uitkering is minstens gelijk aan het pensioen van een alleenstaande zelfstandige.

Gelijkgesteld met zelfstandige in bijberoep

Bepaalde personen met eerder beperkte inkomsten :

- Minstens gelijkwaardige sociale zekerheidsrechten in ander stelsel (gehuwden, weduwen en weduwnaars).
- Studenten (jonger dan 25).
- Bepaalde politieke mandatarissen.

Combinatie zelfstandige artistieke activiteit met werkloosheidsuitkering

Combinatie werkloosheidsuitkering met zelfstandige artistieke activiteit beperkt mogelijk:

- Zelfstandige activiteit dient bijkomstig te zijn.
- Statuut van zelfstandige in bijberoep.
- Zelfstandig bijberoep + andere (occasioneel, auteursrechten): maximum 4274,40 euro netto/jaar.

Zelfstandige in bijberoep: voordelen

- Minder hoge sociale bijdragen dan zelfstandige in hoofdberoep.
- Wel opletten met een bijberoep wanneer het hoofdberoep wegvalt!
- Als hoofdberoep wegvalt bijdragen betalen als zelfstandige in hoofdberoep
 - bv. ook bijberoep naast volledige loopbaanonderbreking = maximum een jaar bijberoep – daarna automatisch hoofdberoep!)
 - bv. geen vast contract in onderwijs-zomerperiode!

Vrijstelling van bijdragen

- Mogelijk om voor een hoofdberoep vrijstelling te vragen voor het betalen van sociale bijdragen.
- Aantonen dat u behoeftig of bijna behoeftig bent.
- Aanvraag via Sociaal verzekeringsfonds aan Commissie voor Vrijstelling van Bijdragen.
- Belangrijke criteria: het inkomen, de schulden, de buitengewone uitgaven, de samenstelling van het gezin, enz.
- Vrijstelling kan geheel of gedeeltelijk worden toegekend.

5. KOSTENVERGOEDINGEN

5.1 ARTISTIEKE PRESTATIES

5.2 NIET-ARTISTIEKE PRESTATIES

Kostenvergoeding: artistieke prestaties

- Reële kostenvergoeding
 - Bewijs kosten
- Vrijwilligersvergoeding
 - Artistiek of niet-artistiek
 - Overeenkomst + verzekering
 - Maximum bedragen
- Kleine Vergoedingsregeling (KVR)
 - Verklaring op eer + aanvraag kunstenaarskaart!
 - Maximum bedragen + aantal dagen

Kostenvergoeding: niet-artistieke prestaties

- Reële kostenvergoeding
 - Bewijs kosten
- Vrijwilligersvergoeding
 - Artistiek of niet-artistiek
 - Overeenkomst + verzekering
 - Maximum bedragen
- GEEN Kleine Vergoedingsregeling (KVR)

Kostenvergoedingen: gevolgen voor de kunstenaar

- **Voordelen:**
 - Geen belastingen
 - Geen sociale bijdragen
- **Nadelen:**
 - Geen sociaalrechtelijke bescherming
 - Niet altijd verzekerd

Kostenvergoedingen: gevolgen voor de kunstenaar

- Zelfstandigen in hoofdberoep werken ook regelmatig met kostenvergoedingen (geen sociale bijdragen en personenbelasting verschuldigd).
- Een bijkomende ongevallenverzekering is in bepaalde gevallen wenselijk.

6. INKOMSTEN UIT OCCASIONELE PRESTATIES

Inkomsten uit occasionele prestaties

Occasioneel = niet regelmatig

- Geen sociale bijdragen
- 33% belasting op netto-inkomen

! Regelmatig: beroepsinkomsten als zelfstandige

7. VERGOEDING VOOR EXPLOITATIE VAN AUTEURS- OF NABURIGE RECHTEN

OVERDRACHT

Auteurs-/naburige rechten: fiscale regeling

- Tot € 54.890 = Roerende inkomsten
- Belastingtarief van 15 % na aftrek van kosten (reeël of forfaitair).
- Forfaitaire kosten auteursrechten:
 - tot € 14.640 50 %
 - van € 14.640 tot € 29.280 25 %
 - boven 29.280 /

Auteurs-/naburige rechten: gevolgen voor verkrijger/kunstenaar

- Fiscale gevolgen: niet invullen op belastingbrief, tenzij:
 - Inkomsten > € 57.590
 - Geen, te veel of te weinig voorheffing ingehouden
- Sociaalrechtelijke gevolgen: geen, tenzij:
 - Inkomsten > € 57.590
 - Auteursrechten: geen afdoende soc. bescherming

Auteurs-/naburige rechten: gevolgen voor betaler

- Fiscale gevolgen:
bevrijdende roerende voorheffing inhouden +
aangifte 273S.
- Sociaalrechtelijke gevolgen:
geen (tenzij verdoken loon).

Auteurs-/naburige rechten: gevolgen voor betaler

- Kunstenaars met een zelfstandig statuut in hoofdberoep werken bij voorkeur zo veel mogelijk via auteursrechten.
- Binnen de hoger vermelde grenzen worden op auteursrechten immers geen sociale bijdragen betaald en geen personenbelasting.

Brochure

Download van
www.kunstenloket.be

Nog vragen?

Uitgebreide kennisbank op
www.kunstenloket.be

Kunstenloket organiseert:

- Individuele consultaties in Gent, Antwerpen en Brussel (op afspraak)
- Telefonische consultaties op maandag- en donderdag (worden op voorhand ingepland)
- Infosessies, opleidingen, rondetafelgesprekken, workshops, etc.

kunstenloket

Zakelijk advies voor creatieven